

Aan Provinciale Staten  
t.b.v statencommissie  
Bestuur, Europa en Middelen

Datum : 16 oktober 2007  
Uw Kenmerk : **2007BEM77**  
Ons kenmerk : 2007INT200432  
Contactpersoon : drs. I.E.C.M. Broos  
E-mail : irmgard.broos@provincie-  
utrecht.nl  
Doorkiesnr. : 2718

Onderwerp: toekenning éénmalige stimuleringsbijdragen RHC Rijnstreek / Lopikerwaard en RHC Kromme Rijngebied – Utrechtse Heuvelrug

Op basis van artikel 4 lid 2b van de Algemene subsidieverordening 1998 verzoek ik U te adviseren over het volgende:

### **Aanleiding**

Sinds 2002 stimuleert de provincie de vorming en verdere ontwikkeling van een aantal Regionale Historische Centra (RHC's). In deze RHC's wordt de archiefzorg van gemeenten en waterschappen gebundeld, waardoor het kwaliteitsniveau van de archiefzorg stijgt en het publieksbereik van de archiefbeherende instellingen groter wordt. In totaal is sinds 2002 € 2,5 miljoen gereserveerd als bijdrage in de bouw- en inrichtingskosten van een vijftal beoogde RHC's. De provinciale bijdrage is ten hoogste 10% van de bouw- en inrichtingskosten, tot een maximum van € 500.000,- per RHC. In 2004 zijn door ons bijdragen verleend aan het RHC Vecht en Venen en het RHC Eemland. Om de besluitvorming bij de betrokken gemeenten over deelname aan deze RHC's in een beslissende en gunstig verlopende fase te brengen, hebben wij toen, met positief advies van de statencommissie BEM, besloten af te wijken van de 10%-bepaling en de maximale beschikbare stimuleringsbijdragen toe te kennen. Ook bij het RHC Rijnstreek / Lopikerwaard en het RHC Kromme Rijngebied – Utrechtse Heuvelrug wordt nu omwille van het positieve verloop van de besluitvorming bij de betrokken gemeenten en waterschap, voorgesteld om af te wijken van de 10%-bepaling. Wij hebben besloten om aan het RHC Kromme Rijngebied – Utrechtse Heuvelrug de maximale beschikbare stimuleringsbijdrage van € 500.000,- beschikbaar te stellen. Voor het RHC Rijnstreek / Lopikerwaard hebben wij een eenmalige stimuleringsbijdrage van € 200.000,- toegekend, ter bekostiging van de frictiekosten die de totstandkoming van dit RHC met zich meebrengt. Voor beide RHC's geldt dat de structurele exploitatiekosten voor rekening blijven van de gemeenten en het waterschap.

In de Algemene subsidieverordening is bepaald dat de RHC-bijdragen ten hoogste 10% van de bouw- en inrichtingskosten bedragen tot een maximum van € 500.000,- per regio. Aangezien er geen afwijkingsbepaling hiervoor in de subsidieverordening is opgenomen, is conform artikel 4 lid 2b van de subsidieverordening positief advies van de statencommissie BEM noodzakelijk.

### ***RHC Rijnstreek / Lopikerwaard***

De gemeenten Lopik, Oudewater en IJsselstein hebben sinds 1987 een archiefsamenwerkingsverband (Samenwerking Archiefzorg Lopikerwaard, hierna aangeduid als SAL), waarbij deze gemeenten slechts voor een klein deel voldoen aan de archiefwettelijke eisen die gesteld zijn aan archiefzorg. De samenwerking is niet uitgegroeid tot een zelfstandige archiefdienst, er is geen benoemde archivaris, de publieksvoorzieningen op de drie locaties zijn summier en er zijn aanzienlijke achterstanden ontstaan in de toegankelijkheid van de archieven.

Sinds eind 2006 zijn er gesprekken gestart tussen de SAL-gemeenten met het streekarchief Rijnstreek te Woerden over de mogelijkheden tot aansluiting bij dit streekarchief. Dit streekarchief is een goed functionerende interprovinciale archiefdienst, waarin op dit moment de gemeenten Woerden, Montfoort, Bodegraven en Reeuwijk en het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden participeren. Door aan te sluiten bij het streekarchief Rijnstreek gaan de gemeenten Lopik, Oudewater en IJsselstein voldoen aan de wettelijke verplichtingen die gesteld zijn aan de verschillende aspecten van hun archiefzorg. Aansluiting betekent ook dat er in deze regio een RHC wordt gevormd met een omvang die past bij het landelijke en provinciale beleid ten aanzien van de vorming van een sluitend net van archiefdiensten. Dergelijke archiefdiensten zijn voldoende geëquipeerd om in pas te kunnen lopen met de ontwikkelingen in het archiefvak: de nog steeds toenemende belangstelling uit de samenleving voor de geschiedenis, de digitalisering en de invloed hiervan op de toegankelijkheid van de archieven voor het publiek.

Zowel de SAL-gemeenten als de huidige deelnemers van het streekarchief Rijnstreek staan positief tegenover deze plannen. Alle financiële, personele en andere consequenties van aansluiting zijn door een ambtelijke werkgroep in kaart gebracht. Op basis van deze gegevens zullen de SAL-gemeenten de besluitvorming zo snel mogelijk in gang zetten. Het streven is om per 1 januari 2008 de aansluiting geformaliseerd te hebben.

In het nieuw te vormen RHC Rijnstreek / Lopikerwaard zullen alle publieksvoorzieningen centraal georganiseerd zijn in Woerden, waardoor de historische en genealogische bronnen van deze regio op één plaats beschikbaar komen voor het publiek. Het huidige SAL-personeel wordt samengevoegd met het personeel van het huidige streekarchief Rijnstreek, waardoor een organisatie ontstaat die beter is toegerust om alle archiefwettelijke taken van de gemeenten en het waterschap uit te kunnen voeren. Aangezien zowel de SAL-gemeenten als het huidige streekarchief Rijnstreek momenteel beschikken over archiefbewaarplaatsen die voldoen aan de wettelijke normen en nog voldoende capaciteit hebben om de archieven van alle deelnemers tot 2020 te kunnen huisvesten, is op dit moment de bouw van een nieuwe archiefbewaarplaats voor dit RHC niet noodzakelijk. Gekozen wordt voor de meest praktische en minst kostbare oplossing: de meest geraadpleegde en de nog te bewerken archieven worden geplaatst in de centrale archiefbewaarplaats van Woerden. De minst geraadpleegde archieven zullen in de bewaarplaatsen van Lopik, IJsselstein en Oudewater worden geplaatst. Ook zullen de reeds bestaande publieksvoorzieningen in Woerden benut gaan worden door alle deelnemers van dit RHC.

De totstandkoming van het RHC Rijnstreek / Lopikerwaard brengt, naast structurele exploitatiekosten, eenmalige frictiekosten met zich mee, bestaande uit ondermeer inrichtingskosten huisvesting, verhuiskosten van de archieven, vernieuwing huisstijl en website, inhuur tijdelijk personeel tbv totstandkoming nieuwe organisatie. Deze eenmalige frictiekosten zijn begroot op € 209.000,-. Voor deze frictiekosten is aan ons gevraagd een eenmalige stimuleringsbijdrage van € 200.000,- beschikbaar te stellen tbv het RHC Rijnstreek

/ Lopikerwaard. Deze stimuleringsbijdrage is van essentieel belang om de besluitvorming bij de gemeenten op korte termijn in een beslissende en gunstig verlopende fase te brengen. De structurele exploitatiekosten van het RHC Rijnstreek / Lopikerwaard blijven voor rekening van de deelnemende gemeenten en het waterschap.

In onze vergadering van 16 oktober jl. hebben wij besloten om aan het RHC Rijnstreek / Lopikerwaard een eenmalige RHC-bijdrage van € 200.000,- te verlenen.

### ***RHC Kromme Rijngebied – Utrechtse Heuvelrug***

Het huidige streekarchivariaat Kromme Rijngebied – Utrechtse Heuvelrug is sinds eind 1996 een archiefsamenwerkingsverband tussen de gemeenten Wijk bij Duurstede, De Utrechtse Heuvelrug, Houten, Bunnik en Rhenen. In de periode 2005-2006 is een haalbaarheidsonderzoek naar de verdere doorontwikkeling van deze archiefdienst tot een RHC en een aanvullend bouwkundig onderzoek naar de mogelijkheden voor uitbreiding van de archiefbewaarpplaats in Wijk bij Duurstede uitgevoerd. De belangrijkste uitkomsten van deze onderzoeken zijn dat uitbreiding van de formatie en het materiële budget van de archiefdienst noodzakelijk is om alle archiefwettelijke taken uit te voeren en zo ook de publieksactiviteiten op cultuurhistorisch gebied uit te kunnen breiden. Daarnaast is de bouw van een extra centrale archiefbewaarpplaats noodzakelijk om alle archieven van deze regio in de nabije toekomst centraal en veilig te kunnen huisvesten. Op dit moment is het gebrek aan depotcapaciteit al nijpend. Na de opheffing van de archiefbewaarpplaatsen in de toenmalige gemeentehuizen van Amerongen, Doorn, Driebergen-Rijsenburg, Leersum en Maarn, zijn de oudere archieven naar Wijk bij Duurstede overgebracht. De bestaande bewaarplaats is vol, waardoor aanwas van archieven stagneert. Indien er op korte termijn geen extra voorzieningen worden getroffen kunnen de gemeenten niet meer aan hun wettelijke verplichting voldoen om hun archieven onder veilige condities te huisvesten.

Aangezien het zwaartepunt van de publieksvoorzieningen, met een goed geoutilleerde studiezaal en de kantoorruimten, de afgelopen jaren in Wijk bij Duurstede zijn georganiseerd en de huidige archiefbewaarpplaats van deze gemeente na de overstroming in 2002 zodanig is hersteld dat deze volledig voldoet aan de wettelijke normen, ligt het voor de hand de extra bewaarplaats te combineren met de huidige archiefbewaarpplaats.

Op basis van de onderzoeksresultaten hebben alle deelnemers van dit archiefsamenwerkingsverband, met uitzondering van de gemeente Bunnik, ingestemd met de verdere doorontwikkeling van het streekarchivariaat tot de vorming van het RHC en de daarmee samenhangende verhoging van de structurele exploitatiekosten van het RHC. De uitbreiding van de formatie en het materiële budget is ondertussen geëffectueerd.

Het aanvullend bouwkundige onderzoek voor de extra bewaarplaats heeft een raming van de totale bouwkosten opgeleverd, te weten € 1.565.350,- (incl. BTW, prijspeil 2006).

Rekening houdend met de inzet die de deelnemende gemeenten laten zien om de doorontwikkeling van deze archiefdienst tot een RHC te doen laten slagen, én rekening houdend met de nijpende huisvestingsproblematiek, hebben wij in onze vergadering van 16 oktober jl. besloten om aan het RHC Kromme Rijngebied – Utrechtse Heuvelrug een éénmalige stimuleringsbijdrage van € 500.000,- beschikbaar gesteld. Het betreft hier het maximale beschikbare investeringsbedrag voor deze regio en is in lijn met eerdere besluiten van GS en PS om ook het RHC Vecht en Venen en het RHC Eemland te ondersteunen met een maximale bijdrage die daarvoor in de begroting is opgenomen.

Ook voor het RHC Kromme Rijngebied – Utrechtse Heuvelrug geldt dat de structurele exploitatiekosten voor rekening komen van de deelnemende gemeenten.

### **Achtergrond/eerdere besluiten**

Sinds 2002 hebben wij een provinciale stimuleringsbijdrage van in totaal € 2,5 miljoen gereserveerd als bijdrage in de bouw- en inrichtingskosten van een vijftal in deze provincie beoogde RHC's. De provinciale bijdrage is ten hoogste 10 % van de bouw- en inrichtingskosten, tot een maximum van € 500.000,- per RHC. In 2004 zijn bijdragen verleend aan het RHC Vecht en Venen en het RHC Eemland. Ter extra stimulering hebben wij aan beide RHC's de maximale bijdrage verleend. In 2005 hebben wij een RHC-subsidie van € 200.000,- verstrekt aan Het Utrechts Archief voor de inrichting van het Utrechts Provinciaal Filmarchief ten behoeve van alle archiefdiensten in de provincie. In 2006 is voor de inrichting van een extra publieksfunctie van het RHC Het Utrechts Archief in de binnenstad van Utrecht een RHC-bijdrage van € 300.000,- verleend.

De nu door ons toegekende RHC-stimuleringsbijdragen van respectievelijk € 200.000,- aan het RHC Rijnstreek / Lopikerwaard en € 500.000,- aan het RHC Kromme Rijngebied – Utrechtse Heuvelrug passen geheel binnen het provinciale beleid om te komen tot een sluitend net van archiefdiensten in de provincie en het daarbij behorende gereserveerde budget.

### **Vervolgprocedure/voortgang**

De beoogde startdatum van het RHC Rijnstreek / Lopikerwaard is 1 januari 2008.

De ontwikkeling van het RHC Kromme Rijngebied – Utrechtse Heuvelrug is reeds in gang gezet. De realisatie van de uitbreiding van de archiefbewaarplaats van dit RHC is gepland op 2010.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,  
De voorzitter, R.C. Robbertsen  
De secretaris, drs. H.H. Sietsma